

találtatni fog, s a ne talán kiadandó másod's harmadkarbeli tiszteletdíj, a' legközelebbi VIII. nagygyűlés fogja elhatározni.

II. Az 1838ban kiadandó 100 arany dramai jutalomért egyedül vigjátékok vihatnak. Az ebbeli, idegen kézzel, olvashatólag s csinosan irt, lapozott, kötött, és szokott mód szerint, a' szerző' nevét rejtő, jelmondatos levelkével ellátott kéziratok beküldhetésének az Academia' titoknokához határnapja martius' 24d. 1838. — Pesten a' m. t. társaság' kisgyűléséből, mart. 29d. 1837.

Dr. Sehedel Ferencz titoknok.

A' m. k. udv. kamra a' nagybányai tisztartóságnál megürült kulcsári hivatalra Breuer Dávid ugyanott ellenörködött tisztartói irnokot alkalmazá. Repser József halála által Ó-Sánczon a' fiók-30adositársaság megürült. Kam. tud.

A U S Z T R I A.

Bécsből martz. 10ról írják, hogy a' javasolt vasút Velenczétől Majlandig nem csak el van már fogadva s helybenhagyva, hanem a' részvények is mind elosztva. E' vasutat a' Laguna Velence városi szigettől, mellyen a' fő vámhivatal áll, egy hidbolton keresztül a' Terra ferma (szárazföld) felé szándék vinni. Az utazás hosszát Velenczétől Majlandig hat órányira számítják. —

A' tyrol. Bothe szerint Tyrolban egyesület állott össze, melly a' tartomány földismeit s bányászati vizsgálatát tűzte ki céljául. Tyrol, ugymond, egykori gazdagságánemes érecekben, rég ismertes dolog, mellynek bizonyosságát mind e' tartomány oklevelei s történeteiben, mind a' nép mondáiban föltalálhatni. E' gazdagság mai időkben részint az egykor dús erek kifogyta, részint eldődink nembányászati hanem rablásra célzó művelése által egészen elenyészett. Hazánk szaporodó népénél igen természetes azon ohajtás, hogy a' nemzeti gazdagság ezen forrása fölelevenítő használata által ne csak a' divattól, s a' pillantás kegyétől független foglalkozás s élelemmód szereztessék a' földnép egyik része számára, hanem sikerülő esetben jólét is. Az emléket, s a' kormány által is helybenhagyott egyesület tagjai a' följebbi célra évenként 5 forintot köteleznek három évre. —

Az Oest. Beobachter Littrow Károlytól, a' bécsi csillagásztoronny segédétől, hosszab czikkben a' Bécsben érzett kettős földrengésről következő tudósítást közöl: „Émlitenünk kell ezuttal egy olly jelenést, mellyet sokan a' földrengéssel kapcsolatba hoztak, s melly Bécs lakosait egy időre nyugtalanítá. Ugyan is néhány nap óta a' Duna-csatornán, melly a' Leopoldvárost a' belvárostól elkülöníti, a' Ferdinánd-híd mellett a' vöröstorony-kapunál számos foltot vehetni észre, mellyek eleinte egy tallér nagyságúak, s mindinkább szélesülnek, míg egy egy lábnyi átmérőjüekké nem terjednek, s e' nagyobbulás alatt mindenféle érzékeny színt játszanak, mire azután homályos felhő-alakban tovább vitelnek. E' foltokra nézve a' nép azt hívé, sőt még az értesültebbek is úgy gondolkodtak, hogy e' foltokat, bizonyos olajos vagy zsiros anyag okozhatja. De az vala már most a' kérdés: mikép jöhettek e' zsiros anyagok a' Dunába? Erre nézve oda ment a' vélemény, hogy földrengés által a' folyammer megvasadt, s belőle valamely olaj-nemű anyag buzgott ki. Azonban közelebb megvizsgáltatván a' hatóság által e' dolog, kisélt, hogy e' foltokat a' Rossau külváros csatornájából feloszlott piszok okozá. Mert a' Dunavíz állása igen alacsony lévén, az Alserbachba s Duna ágába vivő esa ornák igen megteltek mocsokkal, s ez majd szilárd tömeggé vált bennök. A' földrengés után néhány nappal az enyh időre felolvadván a' hó, a' Duna ágában megáradt egy kissé a' víz, s a' csatornában levő piszokot apródonként feloszlatni kezdé, mi a' víz felszínén azután a' följebb említett foltokat okozá. Remélhetni, hogy e' foltok azonnal eltűnnek, mihelyt a' csatornák a' beléjük folyt piszoktól megtisztulnak. Némelyek már vulkánt hittek v. képzeltek magok alatt. —

SPANYOLORSZÁG.

A' cortes f. h. 9ki ülésében Sancho indítványa került vitatás alá az ázsiai s amerikai spanyol tartományok igazgatási rendszeréről s az iránt, hogy azok követői a' jelen cortesgyűlésbe ne bocsáttassanak. Villa alaposan kelt ki az illető választmány által elfogadott indítvány ellen, s javalá: állitassék Cuba és Puerto-Rico szigeteken saját független alkotmány, ha már épen nem akarják részeltetni őket az anyaországi alkotmány' hasznáiban; azt azonban semmikép sem látja most már tilalmazhatónak, hogy az onnan megválasztott s meghívott követek a' mostani cortesgyűlésben részt ne vegyenek. Arguelles indulatosan vitáta e' javaslat helytelenségét, s már csak annyiból is elfogadhatlannak állitá, mert ama' tartományoknak az anyaországtól elszakadását vonná maga után. A' vitakozás folytában mindazon levelezés előmutatását is sürgeték a' ministerektől, melly a' kormány s a' kérdéses tartományok, különösen pedig Cuba szigete közt történt. Ugyan e' napon jött nyegre a' Rodil és Alaix közti viszony megvizsgálására nevezett biztosság tudósítása. Jelen volt e' vitatáson az igazság s belügyminister is. A' biztosság véleménye oda járult: a' kormánynak mind azon irományt s oklevelet a' cortes elibe kell terjesztenie, mik közte s a' nevezett két tábornok közt fordultak meg; s csak így hozhatand a' hadi s törvényhozási biztosság alapos ítéletet ez ügyben. A' ministerek ellenzék e' javaslatot, mint olyat, mellynek elfogadással a' cortes egyenesen a' végrehajtó hatalom körébe nyulna, s magát igazságszolgáltató kormányzattá változtatná. Ezek után szavazásra tüzetvén az indítvány, 70 szóval 61 ellen félrevetették.

Evans győzelme hírével ellenkező tudósítások közlenek a' francia lapok, Alzagából s Andoainból vett carlosi közlemények után. Ezek így adják elő a' harcz körülményit: Azt gondolhattuk az

ellenség megindultakor parányi sergünk ellenében, hogy ma (10 kén) pusztulás napja viradt ránk; de fegyverink dicsőségének s az ellenhad megszegyenültének napja lön. A' christinók könnyen megverhetőknek gondolák csapatinkat. Minden erejükkel Astigarraga ellen rohantak, megvitták annak első házait, s egészen is elfoglalandók voltak, ha a' guipuzcoai vitéz zászlóalj épen a' kellő pillanatban oda nem érkezik. Ekkor általányossá s vérengzővé lön a' csata. A' christinók ismételve erőködtek az astigarragai szurdokon s a' st. marcosi dombon át előnyomulni; de fegyveresink olly hősileg ótalmazak e' helyeket, hogy a' csatatér holt testekkel borítva lön ugyan, de elfoglalva többszöri megtámadás után sem. Harczunkat az éj beállta szünteté meg, 13 órai folytonos küzdés s álgvzás után. A' christinóknak utóljára is hátrálniok kelle. — Veszteségöket holtakban, sebesülteketben, az egyik tudósítás 2 ezerre, a' másik csak felére teszi, a' magok részéről pedig egyik 400ra, a' másik 330ra. Evans mindent látott; személyesen volt mindenütt jelen; de parancsokat hiányosan osztá; s ennek tulajdonitják az ütközet szerencsétlen kimenését. Bayonnei, 17rül érkezett sürgöny szerint, 15kén ismét megtámadá Evans az ellenséget Hernani alatt, mellyel együtt négy álgvut is kerite hatalmába. Sebesülteit száma 200. Ugyan e' sürgöny szerint Espartero a' mondott napon Cybarnál állott Guipuzcoa határszélein; Sarsfield pedig, kit táborjárásában iszonyú hőzivatár gátlott, némi kis győzelemmel 12kén Gatazában, Pamplona mellett üte föl tábor-szállását, hol vele d. Sebastian 10 zászlóaljastul szemközt állá. Evans győzelmi hírével Hernaninál ellenkezőt mond egy szinte Bayonne-ból 18rül, ugyanaz nap d. u. négy órakor Parisba érkezett sürgöny. Tartalma következő: „Evans tábornok egészen tönkre jutott Hernani megtámadtánál, mivel a' carlosiak egyszerre nyolcz zászlóaljnyi segítséget nyertek d. Sebastian vezérlete alatt, ki azzal, Sarsfieldet odahagyva, Hernaninál rögtön megjelent. A' christinókat visszaverték kik mind azon állásukat kénytelenek voltak a' legnagyobb rendtelenségben átengedni az ellenségnek, mellyet 16ik óta elfoglaltak. Így tértek vissza alkonyatkor st. Sebastianba, hová őket megelőzve már 1500 sebesültet szállítottak. Az angol tengerész katonaságnak egy zászlóalja állotta ki legjobban a' tüzet; ennek védelme alatt esett a' hátrálás is. — Espartero Durangóban van, Sarsfield pedig los Verriosban.” Ha e' hír valósul; egyszerre lesújtja mind azon reményt, melly a' királyné ügyében sarjadni kezdé.

PORTUGALIA.

A' cortes febr. 26 s 27ki ülése vitakozásinak Leonel következő czikkekből álló indítványa szolgált tárgyal: 1 cz. Az 1823 mart. 22ki törvény, Faro és Beja, ugy szinte Evora kerület Guadiana balparti részére nézve foganatba vétessék. 2 cz. Azon tisztt, kit a' kormány e' vidékek hadi munkálatinak intézésével megbizand, különösen föl van hatalmazva, nemcsak a' serezedi katonaság, hanem az önkéntes zászlóaljak s nemzetlörség parancsnokságával is, melly utóbbit ön belátása szerint fölfegyverezheti. 3 cz. E' tisztt parancsinak kivétel nélkül egyiránt fog engedelmesskedni minden osztály előljárósága, s azok teljesítése iránt felelősséggel tartozik. 4 cz. A' meghatalmazott tisztt más tájakra is áthelyezheti a' nevezett vidékek lakosait, s kinszerítheti őket magokkal vinni harmaikat s házi eszközeiket; mit azonban legnagyobb vigyázattal s okossággal végzend. 5 cz. Az elszámált czikket tüstint erőtlenné válának, mihelyt a' mondott kerületekbe a' csend visszatér. 6 cz. A' fönnevezett kerületekben történhetnek elfogatások bün-bizonyítótsággal nélkül is; de ez csak a' törvény kihirdetése napjátul számítandó három hónapig tartand. 7 cz. Minden, a' mondottakkal ellenkezőt rendelö törvény ezennel fölfüggesztetik. Ezenkívül vitakozás alá került még az 1823ki hadi törvény, mellynek 2dik czikke többi közt e' pontokat foglalja magában: a) Helységek, mellyek katonai erő által nem kinszerítve szegülnek az alkotmány ellen: a' törvény ótalmán kívül helyzetteknek nyilatkozatvák, s katonai bánásmód alá kerülnek. b) A' kormány fölhatalmazhatja seregei parancsnokait: a' vétkekek iránt nyomon hadiszéket tartani, s halálra ítélni minden osztálybelit, kik az alkotmányos rendszer ellen fegyvert ragadnak. c) Fölhatalmazhatja őket bocsánatadásra is, a' zendülés támasztóin kívül. d) A' munkálkodó sereg költségei a' zendülök javaiból térítessenek meg, mire nézve hadi biztosságot szükség kinevezni; s a' t. Ezekről hosszas vitakeltezett. Legtüzésben viselte magát Leonel, s kifakadási közben többi közt így szólt: a' romai respublica idején illy körülményekben korlátlan hatalmu dictatorságot neveztek volna ki, s a' nép tüstint hallgatott volna, ha a' tanács ezt vala mondando: „óvakodjanak a' consulok, hogy a' köztársaság kárt ne szenvedjen.” Mit is cselekedhenni mást, ugymond tovább, ha azon vidékek hatóságai rögtön segílyt kívánnak tőlünk, s mi nem adjuk meg azt nekik? Mit, ha a' carlosiak uj berohanást merészelnék Castiliába, s Remechido az ország minden részéből nyer gyámolítást. Vagy kedvünket találjuk e abban, ha öt Lissabon kapuji előtt látandjuk? Azután hiteles tudósítást olvasott föl Bejábul, mi szerint a' mentö rendszabályokat legfölebb is két hét alatt szükség megtenni, különben minden híjában lesz.

FRANCIÁORSZÁG.

A' pairkamra martz. 14én egyhangulag elfogadá a' megyei főtanácsok, s a' kerületi tanácsok iránti törvényt. A' követház is elfogadá a' telegraphok egyedárosságát a' kormány részére elhatározó törvényt, melly így szól: „A' ki fölhatalmazás nélkül jelek által egy helyről a' másikra, történjék az bár telegraphi műszerek, vagy más egyéb eszközök által, küld vagy közöl valami hírt, egy évi fogsággal, és 1000 franktól 10,000 frankra terjedő bírsággal bün-

hősztessek. Nevezetes volt e' törvényjavaslat vitájakor, hogy midőn Defesnaul indítványt tón azon telegraph-vállalkozók kármentesítéséről, kik netán a' kamra e' szavazalja által megkárosulnak: a' kamra ez indítványt még csak vitásra sem méltatá, 's így e' törvény visszaható. — A' követházban martz. 15kén a' belminister 2 milliót kívánt titkos kiadások fejében 1837re, 's javaslatát azon alapítá, hogy a' kormány folyvást kénytelen a' nyugtalan pártokkal harczolni, mellyek most ugyan nem képesek nyilván föllépni, de titkon a' király élete ellen esküsznek össze, 's a' sereg hűségét szándékoznak megrendíteni. A' minister emlité továbbá, mikép a' carlisták még mindig mozganak a' külföldön, valamint a' republicanusok ben Franciaországban. E' javaslat vitája későbbre halasztatott. Erre a' másod-oktatás törvényjavaslata jött vitatás alá, mellyet Pelet de la Lozére mint a' nemzeti nevelés tökéletesbítését, támogató, mert, ugymond, az oktatás szabadságát is megadja, 's az egyetemek hatóságát és befolyását is fentartja. —

A' követházban martz. 15kén a' másodoktatásról levén szó, Guizot körülményes beszédben megfelelt az eddigi ellenvetésekre, hogy a' kormány javaslata nem számlálja elő az egyes tanulmányokat, mit ő szükségtelemnek tart, 's alkalmatlannak is. A' javaslata nőtalan előterjesztendő indítványokra nézve azt mondja, hogy azokat kész a' vitatás folytában, ha javításoknak fognak behizonyulni, elfogadni. Előadásában azt állítá, mikép a' nyilvános oktatás az atyai (szülei) hatalmon 's tekinteten alapul, 's arra támaszkodik, egyszersmind panaszkodik, hogy a' házi nevelés gyöngesége a' nyilvános nevelés jó sikerét egészen dugába dönti. „En, ugymond Guizot, évnegyedenként tudósításokat adatok magamnak a' gyermekek értelmi 's anyagi gyarapodásokról, 's ha panasz fordul elő, felszólítom a' szüléket, támogassák a' hatóságokat; fontos esetekben magam irok, kevesbé fontosakban az intézetek előljáróji által iratok. De fájdalommal kell megjegyezni, a' hatóságnak ritkán van a' szülék előtt igazsága.“ Odilon Barrot: „Megint család-gyanúsítás!“ Guizot: „En nem azért vagyok itt, hogy valakinek tisztelkedjem, hanem mindenkinek megmondjam az igazat, mert mindenkinek meg kell az igazat mondani, még magának a' kormányknak is.“ Miután Guizot kimondá, hogy ő nem keres népszerűséget, folytatá beszédét a' javaslat védelmére. A' követház azután martz. 16án elfogadá a' két első cikket, mellyek közül az első szerint senkinek sem szabad ezentul nyilvános nevelő-intézetet nyitni, hacsak előre le nem teszi az engedelmességi esküt a' charta és törvények iránt. A' 2dik cikkely szerint a' nevelő-intézetet állítani szándékló nyilvánítani köteles, hogy ő a' törvény által föl nem hatalmazott semmiféle egyesülethez vagy testülethez nem tartozik. —

E' napokban a' másodiskolákban oktatás törvényjavaslata firogván fen, a' követek olly csekély számmal 's azok is olly figyelmetlenek voltak, hogy a' „Sajtó“ című lap kénytelenek hívé magát, megfeddeni őket azért. „Csak kevesen voltak, ugymond a' nevezett lap, a' követházban a' követek közül jelen, 's azok is keveset ügyeltek a' vitára, pedig olly törvényjavaslatról folyt a' tanácskozás, melly mélyebben hat a' nemzet életébe, mint az elkülönítő törvényjavaslat. Alaptörvényről vala t. i. szó, melly nem csak a' pillanat nehány nehézséget hártsa el, hanem a' jövődőt is célszerűleg alapítsa meg, 's olly szabadság' használatát szabályozza, mellynek üdvös következményei számíthatlanok. Mindazon törvény közt, mellyek ez ülés folytában tanácskozás alá jutának, egy sem érdemlette volna meg annyira a' tagok figyelmét 's vizsgálatát, mint a' másod-oktatásé, 's pedig vallásos, erkölcsi 's politikai fontossága miatt, 's még is holnap tán már meg fog szavaztatni, anélkül, hogy az ellenző fél szavazásra méltatta volna.“

A' páirkamra martz. 16án 101 szóval 9 ellen fogadá el azon törvényjavaslatot, melly szerint a' város-szolgálat a' pyrenaei határszéleken megerősítetik. A' követházban martz. 15kén, mint említettük, a' ministerség 800,000 frank pótlék-hitelét kívánt titkos kiadásokra, azon 1,200,000 frankhoz, melly már maga is pótlék-költség 's hitel része volt az eredetileg 1,250,000 frankra tett mennyiségnek. A' titkos kiadásokra kívánt összes költség tehát a' folyó évben 3,250,000 frank. Valóban tömérdek pénz. —

A' Le Monde szerint a' nyugoti megyék aggodásba ejték a' kabinetet; a' király egyik segéde 17én utazik Ile et Vilaine megyébe ama' tompa forrongást e' vidéken szorosabban kinyomozni. Mondják, több követ e' vidékről egyenes utasítást kapott megbízójtól, hogy a' föl nem fődözés ellen szavazzanak. Ugyanazon követek felszólítottak, hogy az elkülönítő törvényjavaslat ellen is szavazzanak; mit hihetőleg meg is tettek. —

Az erkölcsi tudományok Academiája azon jutalom-munkák közt, mellyek a' kereskedési szabadságról beküldettek, a' kitett 3000 frank jutalmat egyiknek sem ítélte meg, mert valamennyi mind a' kereskedés szabadsága érdekében van írva, az Academia pedig, valamint maga is a' tudósító (Dupin Károly), nagy barátja a' tilalmi rendszernek. —

Több hírlap beszéli, hogy a' ministerek elhatározzák mindazon szökevényitől egyenkint megszabadulni, kik 1830 óta menekvést találtak Franciaországban. —

Egy kapitányt, ki vasárnap, martz. 12én, a' tuileriákban tartott diszkedéskor (parade) Orleans hghez fordult egy folyamadást neki átnyújtandólag, azonnal elfogtak, mivel katoná fenyíték elleni hiba, fegyverben állva megszólítani a' hgeket, a' nélkül, hogy azok által szólították meg előbb.

Azon tisztviselők pörének, kik Toursban a' telegraphfal ma-

gányos pénzválték részire visszaéltek, vége; 's vétkeseknek találtat tak ugyan, de azon megjegyzéssel, hogy e' visszaélés hivatalos eljárásan tul 's kívül történt. —

A N G L I A.

Az alsóházban martz. 10én John Russell lord Vesey ur kérésére azt felelé, szándéka ugyan az irlandiszegényi törvény másodszeri felolvasatását még husvét előtt indítványba hozni, de kétes; valljon meg fog e' az történetelni, nyilvánítván egyszersmind, hogy ha az irlandi tagok kívánni fognák, ő kész ezen indítványával husvétutánig várni. A' ház ezután a' tengerészeti költségek javaslatáról kezdé vitázni. Azon 12ezer font sterling különég, melly az idei 's tavalyi költségben mutatkozik, a' megszaportott tengerész-katonaság számára fordítatik, mert a' nyugpénzekben 9000ft. st. kimélték meg. E' vitázat a' spanyol ügyekre ment által Mahon lord közbeszóla után, ki megtámadá a' ministerségi politikát Spanyolországra nézve. Erre Palmerston a' külminister röviden így felelt: „Itt vitás széköröklésről van szó, 's illy kérdés mindenkor befolyást gyakorol azon országra, mellyben támadt. Nekünk arra kell vigyáznunk, millyenek fognának legvalóbbszinűleg Spanyolország irányai és szövetségei lenni. Érdeke Angliának Spanyolországot gazdagnak, szabadnak és szerencsésnek látni 's tudni, mivé olly kormány alatt, mint Ferdinand királyé volt, soha sem lehet; de ha Spanyolország szabad intézvényeket nyer, fontos tag lehet az europai status-szövetségben. 'sa't. En részemről megvallom, hogy ha Spanyolország ujjaszületése nagy művére bármi csekély mértékben is tehetek valamit, ha azon diadalban, melly Spanyolországot jobb állapotba helyezdi, egykor bármi csekély részvétet követelhetek is, én ezt ama' gúnyért, mellynek a' tuloldali tisztas urak részéről ki vagyok tűzve, elegendő, 's engem teljesen kárpótló jutalomnak fogom tekinteni.“ E' rövid, de erős kifejezés után R. Peel kelt föl az ellenrészről felelni Palmerston beszédére. Hosszas előadásában azt ügyekezett megmutatni, hogy a' ministerségnek a' felszigetre nézve követett politikája káros Angliára nézve, 's hogy az a' christinókat védelmezi, ámbár azok utálatos kegyetlenségeket gyakorlanak a' polgári háboruban. R. Peel több ízben nyilatkozatá, hogy d. Carlos 's ügye iránt legkisebb vonzalmat sem érez, mit a' ministeri oldal zajos tapssal 's tetszéssel fogadott. Továbbá a' ministerség avakozását mind Portugália, mind főleg Spanyolország ügyeibe azon mértékben, a' mellyben történik, károsnak, 's Anglia dicsőségét homályosítónak rajzoló; melly akkalmossal emlité bizonyos röpkeiratot 's Palmerstont majd annak szerzőségéről vádolta, majd arról, hogy a' röpkeirat szempontival, ha nem szerzője is maga, tökéletesen megegyez. R. Peel beszéde teli volt fanyar, személyesen Palmerston lordra czéltolt gúnyal.

R. Peel megtámadására O'Connell így felelt: „Az igen tisztos baronet, ugymond, meg akará pártját tisztítani azon szemrehányástól, hogy az az alkotmányos kormányok ellensége, azonban e' szándéka nem sült el. R. Peel ugyan, mi személyét illeti, d. Carlost megtagadá, de jobbán 's balján ülnek ám a' praetendens baráti hosszu sorokban. R. Peel ugyanazon párt embere, melly ellenzé a' belga függetlenséget, 's Portugál bitorlóját a' királyszeiken meg akará tartani. Ne fecsegjetekek előttem a' christinók kegyetlenségéről, mig megfeledeztek a' carlosiak hasonló gyalázatos tetteiről. Mi-na, igaz, meggyalázta emlékezetét, Cabrera anyjának meggyilkol-tatásával, de még nagyobb szörnyűség volt e' gaztettet, harmincz ártatlan asszony meggyilkol-tatásával boszulni. Es még is e' férfi egész a' mostani perczig d. Carlos szolgálatában van, 's a' parlia-mentben dicsértetik 's magasztaltatik. (halljuk! halljuk!) Nem a' britt kormány annak oka, hogy a' négyesszövetségnek mindeddig nem volt jobb sükere; mert a' britt kormány becsületesen megtartá azt. Ki oka tehát? 'sa't. „A' francia kormány árulólág cselekszik mind baráti, mind önmaga iránt; 's csak ellenségeinek használ. (halljuk!) Ő az, ki a' spanyol háborut nyujtja. A' Pyrenéek előtt t. i. egy serget alakított a' fr. kormány; azután rendelt adott, melly felosztá azt, 's kato-náji átszöktek a' határszélen Carloshoz. A' francia kormány csalfa játékot üz, olly játékot, mellynek önmagára nézve utóbb veszé-lyesnek kell lennie. (Nagy izgás; a' ministerek 's whigek veszteg-ülnek.) Sandwich követe azt állította, hogy én a' leoni püspököt meglátogattam.“ G. Price: „Azt mondam, hogy d. Carlost látogattam meg Ön.“ O'Connell: „En d. Carlost soha sem látogattam meg, sőt soha sem láttam. De a' leoni püspök azon nem ohajtott sze-rencsében részesíte, hogy meghítt magához. Nem teljesítém kérel-mét, 's ekkor irt, hogy ő maga meglátogat. El isjött egy tolmácssal, kinek csak azon hibája volt, hogy sem spanyolul sem angolul nem érteti. A' püspök nem értett francziául, de hosszu diák beszédet intézett hozzám, melly alkalommal a' diák szökat spanyol szöejtéssel mon-dá ki. En keveset értettem belöle, kivéven azon gyakran előfordult szökat: „religionem catholicam.“ En a' látogatást nem viszonzot-tam, de megújítá a' püspök 's ismét a' kath. vallásról szólt. Egyéb-iránt alig érthettem valamit beszédéből. Ez volt minden közlekedésem Carlos táborával 's udvarával. Sandwich buzgó követe arra tanita bennünket, mikép d. Carlosnak az inquisitio ismétli behozatala so-ha eszében sem volt. Ferdinand pedig soha e' gondolattal föl nem hagyott, sőt három egymásután következett pápához folyamodék ismétli visszaállíthatása végett, 's három egymás után következett pápa tagadá meg tőle azt. Ez olly tett dolog, melly valóban a' sz. szék becsületére válik 'sa't. Még egy szót Carlos állított jogá-ról a' királyszekekhez. Nem lehet követelés alaptalanabb, mint ez. Mindnyájan tudjuk, hogy a' spanyol koronai jog egy nő, Johanna által, Ausztriára szállott 's hogy a' Bourbonok is szinte női vo-

nalon juttottak a' spanyol királysze'kre. Anjoui Fülöp volt első, ki a' sali törvényt létesíté. Ő t. i. a' cortestól tanácsot kért, vagy is inkább irt az egyes tagoknak róla, de válaszaikat megégeté, 's azután azt nyilvánítá, hogy a' többség az ő javaslata mellett nyilatkozott. Minthogy a' válaszlevelek megsemmisítettek, nem lehetett állítása való- vagy valótlanságát kinyomozni, 's ez vala Spanyolországra nézve a' sali törvény eredete, azon törvényé, melyre Carlos követelését építi. De jogzime 1789ben, 's később 1812ben Cadixban, 's végre a' cortesai határozat által Ferdinand utolsó évében, mint valótlán visszavették.

Az alsóházban martz. 13kán ismét az egyházi adók eltörlesztését tárgyazó törvényjavaslat vitája forga fen, melly végeit a' ház biztossággá változott. — Először is R. Peel szólott az ellen hosszú beszéddel, mellyben az volt vezér-gondolatja, hogy habár a' mostani rendszer nem állhat is tovább meg, de a' ministerek által javasolt még rosszabb. Leginkább az fájt neki, hogy a' ministerek az egyházak fentartási 's az isteni szolgálat költségit az egyházi javakból, 's névszerint a' püspökökétől is, javasolják pótlani, melly végre a' törvényjavaslat e' javakat haszonbérbe tanácsolja adani illő biztosítás mellett. Harcourt a' yorki érsek legidősb' fija a' minis- teri javaslat elveire nézve teljes megegyezését jelenté, 's azt hiszi, hogy az egyházi javak még többet fognak jövedelmezni évenként, mint most, ha kiadatnak haszonbérbe, (R. Peel azon állítása ellen, hogy e' haszonbér nem fogja az ado hijányt pótolhatni kevesebb- sége miatt). A' ház még martz. 14kén is folyvást e' törvényjavaslatról vitázott anélkül, hogy azt e' napon is elvégezhetné volna, noha éjjél után két óráig tartott az ülés. A' vég-szavazás martz. 16ra maradt. A' ministerek, mint Londonban közönségen hiszik, több mint 70 szó- zatnyi többségre számolnak. Már fogadások is történtek az iránt 's azok 50 és 80 szózat közt ingadoznak. Még nem bizonyos, elfog- ják e' a' parlamentet osztalni vagy sem. —

A' dublini „Freemann Journ.” szerint az orangista-egyesület „biborrend” név alatt folyton létezik, 's meghívó körlevelét is közli mellyben a' múlt hó 22kére rendgyűlést hirdet.

Sleemann kapitány Calcuttában különös munkát adott ki, mellyre anyagot csak Indiában találhatott. A' munka czime Rama- siana. Ez szótára azon elegy-nyelvnek, mellyen am. híres thug nevű indiai zsványság szok beszélni; abban egyszersmind előadarend- szerét. Ezen thug pajtasság (Brüderschaft) mellynek elnyomatá- sán olly buzgón fáradoz most a' kormány, azok magyarázatját kö- veti, kiket istenségek tolmácsinak hisznek 's kik azt mondják, hogy ama' gyilkosságok, mellyeket elkövetnek, ez istenségek ked- vesek, ha bizonyos korlátozásokkal, szertartásokkal, áldozatokkal, 's felavatásokkal párosak. Istenségek pedig akaratját mindenkor jelek által tudatja velök, 's miglen így a' thugok ezeket értik, 's követik, azt hiszik, hogy annak parancsai szerint cselekszenek, azért nem is félnek semmi büntetéstől akár ezen akár a' más világban. Kilencz év alatt 2000 thugot fogtak el, 's közülök 1470 tag 167 rendű nyomozásban elmarasztaltak, 947 embert megölt. E' gonosztévők közül 389 czet főkaszottak, 909 deportáltak, 77 élelfogytig bezártak, 62 hosszabb vagy rövidebb időre becsuktak 's 21et fölmentének. E' fölött 11 megszökött, 31 ítélet-hozás előtt meghalt, 's 250nek megkegyelmeztek, mert czinkosakra vallottak, vagy azok elfoga- tására segélyül szolgáltak. —

TÖRÖKORSZÁG.

Martz. 1én érkezett meg Konstantinápolyba Revendus bey, a' kurdok vezére, ki azon útközetben, mellyben Reschid Mehmed basa serasker őtmegveré, fogságra is jutott. — A' konstantinápolyi kereskedő világban nagy zajt ütött egy meklenburgi hajó megjelente, mivel a' meklenburgi lobogót még soha sem látták. A' hajó a' feke- te tengerre szándékozik terhével. — Ámbár a' görög kórház utolsó tudósítása igen megnyugtató, 's a' dögragály általánosan alább hagy, még is nem rég ismét történt néhány dögmirigyos eset mind Pe- rában mind Galatában, és pedig a' frankok közt is. —

E L E G Y H I R.

Az „Indian Journal of medical and physical science” Calcut- tában megjelenő hirlap szerkesztőjéhez Tveddel ur Bankurahbol tudósítást küldé, mellyben mint szemtanu jelentést teszen azonkü- lönös esetről, mellyről azon helyen tartózkodta alatt gyakran volt ugyan szó, de mellyet nem igen akart elhinni, 's tovább beszélni, mert még akkor nem történt vala meg. De ma, így folytatja Tveddel egy hónapja mult, 's egy férfit, ki táborunk közelében egy tó szé- lén ezen egész idő alatt elevenül volt eltemetve, ismét élve kiástak és pedig a' Dschessulmiri Maharawal egyik minis-tere jelenlétében, kinek meghagyására vagy nógatására e' különös ember magát egy hó- nap előtt önkényleg eltemetté. Az ember mintegy 30eszt. és hetek- re, vagy hónapokra elásatja magát, ha érte illően megfizetik. Ő azon mesterséggel él, hogy a' lehelletet visszatartóztatja, 's orrlyukai belső nyílását nyelvvel zárja el. Eltemettetés előtt minden kemény eledeltől ózikedik, csupán kevés tejet eszik néhány napig. Azután bevarrják őtegy zsákba. A' sirbolt ki van kővel rakva, alja többrétl posztóval bevonva, hogy az ott honos pusztító fehér hangyáktól, mellyektől igen irtózik, ment legyen. Sirja Dschessulmir mellett 12 lábnyi hosszú, 8 l. szélességű épület volt. Alján 3 láb hosszú, 's 2 l. láb széles és szintoly mélységű vajúdék vala, mellyben az ember ülő helyzetbe téteték és zsákba varrottan lábait a' test felé föl- huzva, karjait szinte be felé vonottan mellére kulcsolva tartá. A'

sirra két nehéz kő téteték, mindenik 5—6 láb nagyságu, melly a' sirtetejét úgy befődte, hogy az ember sehogyan sem illanhatott el. E' fölött a' sirra még földet is hánytak, ajtaját pedig bevakolták. Egy hónap mulva kinyitattván a' sir, az elásottat kivették belőle, 's felhág- ván a' zsákot, teljes lelketlen állapotban találták őt. Szemei ugyan be- voltak csukódva, kezei görcsösen összehuzódva, 's mozdulatlan; alteste igen összeesett, 's fogai olly annyira bezáródtak, hogy vas szerszámmal kelle azokat szét feszíteni, hogy legalább egy kis vi- zet tölthessenek torkába. Azonban még is lassudan magához jött, 's tagjait ismét használható. Midőn a' tudósító őt látta, már akkor fenült, két embertől támogattatva, halk és enyhe hangon szólván; hogy most ha úgy tetszik, újra eltemethetik, akár egy egész évig. Ezen állapotjában semmit sem veszen magához, 's az egész idő alatt haza sem nő. A' tudósító meg van győződve, hogy nincs család e' dologban. Fő mestersége abban áll, hogy léleketét visszatartja 's nyelvvel orrlyukai belső nyíladékát elfogja. De sem nyelvéről, sem úteréről legkisebb vizsgálatot sem emlit. —

Azt állítják, hogy századunkban sem annyi sem olly jeles sakjátzó nincsen, mint a' multban. Néhány sakozó egyesület azon- ban, névszerint a' londoni 's párisi, ügyeszik ezen szellemi erő- gyakorlat hagyományt főtartani. Legjelesb sakjátzó jelenleg Fran- cziaországban Labourdonnais marquis, miért honosítól a' sakjáték Napoleonjának (le Napoléon de l'échiquier) nevezetik. Nem rég olly diadalt ünneple, melly a' nagy Philidor legszebb korára emlékeztet, ki, tudomás szerint, egykor bekötött szemekkel három remekjátzó ellen egyszerre három játékot nyert meg. Nem rég, Labourdon- nais a' saktáblának hátát fordítva játszott Jouy academicussal, 's nyert- tes lön. Minap a' két első sakmesternek doba versenykeztyüt, ar- ra kötelezvé magát, hogy két játékot egyszerre játszand, a' nél- kül, hogy egyikét is látná, csupán rendkívüli emlékezetében biz- va. A' legelőbbkelő sakjátzó meghivatván, nagy számban jelen- tek meg. Egy teke-asztal mindegyik végén egy saktábla volt föl- állítva, 's Labourdonnais a' szoba egyik szögletében ült fának for- dult arczczal. A' játék másfél óráig tartott, 's a' marquis bámula- toz biztossággal követé a' mozdulatok ezerféle bonyolgását a' sak- táblákon. Játéka még annyival csudálatosb volt, mivel a' gyüleke- zet nem viselé magát csöndesen. Rendkívüli részvétet elűkolni nem tudá senki, valamint a' náthahurut utolsó következményit sem (a' köhécselést), 's ki legcsöndesebben viselé is magát, hallatá tetszé- se halk suttogását. Midőn azonban Labourdonnais szögletéből egyik ellenfelét kaczagva dorgálá, hogy királynéjának sakot nem mondott, akkor a' hangos taps igen megbocsátható vala. Labourdonnais mind a' két játékot megnyeré; az utolsó „matt”-nál dörgve tört ki a' köz- tetszés, 's a' győzött diadallal kísérék.

Franciaországban Avesne-megye Vervins nevű városkájában nem rég egy új eset fordult elő, hol a' gyilkosságot egy kutya hűsége 's emlékezete fődözé föl. Egy ottani vendéglőbe ugyan is két gya- log utas érkezék meg, 's alig pillantá meg közülök a' házi eb egyikét, azonnal dühösen rá rohana, 's torkánál fogva ragadta meg. Az utast tüstént megszabadíták tőle, de a' különben olly nyugalmas ku- tyá dühét nem tudták magoknak a' vendéglő emberek magyarázni, 's az ismétellennek másodszeri megtámadatása miatt rá nézve óvako- dást és szoros vigyázást tanácsoltak. A' vendégeket tehát egye- dül hagyták, de titkon vigyáztak rájuk, 's nem sokára hallották egyi- kétől: „Az átkozott kutya! de mikép is gondolhatná az ember, hogy még nyolcz év mulva is vissza fog rám emlékezhetni.” E' nyilatkozás tüstint arra emlékezteté a' vendégfogadást, hogy testvére épen nyolcz év előtt gyilkollatott meg, kié volt azon kutya is. A' hatóságnál tehát azonnal jelentést tön, a' két vendéget befogák, 's az egyik, kit a' kutya megrohant, meg is vallá a' gyilkosságot. —

Martz. 7én Brüsszelben fogadás történt, hogy Bauchau ur lo- vával szintolly sebesen, mint a' vasúti gőzkocsi, tehát 1 1/2 óra alatt fog Antwerpbe lovagolni. A' fogadás díja 5000 frank. Annyit tudni már, hogy a' lovagló Berchembe szerencsésen megérkezett lován versenyt a' gőzkocsival, 's Antwerpig még 25 percet kelle lovaglania.

Egy párisi lap kiszámolá, hogy a' náthahurut ötödfél mil- lió frank jövedelmet hozott az ottani orvosoknak. Ezen urak vigasz- talhatlanok rögtöni távozása miatt. —

GABONAÁR Vidéki városink piaczin; pozs. mérője váltó gar.

	buza	kétszer	roza	árpa	szab	kukur.	kőles
mar. 17én Arad	90	76	70	60	50	80	—
„ 18én Baja	87—73	60—50	58	53	33	77	—
„ 18én Pécs	75—70	60	53	55	34	75	—
„ 18én Miskolc	100—95	70—65	55—40	50—45	35—32	80—75	120—200
„ 21én Debreczen	120—110	90—80	53—50	70—65	53—50	85—80	130—180
„ 22án Sz. Fejérvár	78—70	64—55	55—52	48—46	36—32	80—75	95—30
„ 23án Mosony	110—66	58—48	45—55	46—40	37—30	88	—
„ 21én Uj-Becse	90—80	75—60	—	50—45	50—45	75	—
„ 25én Komárom	—	72	—	44	36	—	—
„ 25én Szeged	85	70	60	56	50	90	100
„ 23án Pest	100—83	—	53—48	—	38—24	93—73	—

PÉNZKRELET: Bécs, martz. 29kén: 5 pCentos statuskötelezvény 104 15/32; 4 pCentos 100 1/32; 3 pCentos 74 3/4; bécsvárosi 2 1/2 pCentos bankköt- 66 1/4, bankrészv. 1365 1/2.

DUNAVIZÁLLÁS. mart. 29kén 6' 7" 0". 30án 6' 3" 6". 31én 6' 0" 0". BUDAI-LOTTERIA. mart. 19.: 34, 24, 12, 13, 19.